

Reiselivsstrategi for Innlandet 2025-2030

- Status i arbeidet
- Kunnskapsgrunnlaget
- Mål og strategier

Liv Bjerke
Seniorrådgiver reiseliv
Næring og internasjonalt samarbeid

Prosjekt: reiselivsstrategi for Innlandet

- **Prosjektperiode 01.01.24 – 01.07.25**
- Forankret i «Regional plan for klima, energi og miljø»

Avdeling for Næring- og internasjonalt samarbeid har fått en politisk bestilling om å utarbeide en strategi for reiselivet i Innlandet med bakgrunn i «Det grønne Innlandet: Regional plan for klima, energi og miljø», Kapittel 2.4 Satsingsområde 1. - Innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet, og tilhørende handlingsprogram:

5.1.4a Utarbeide en strategi for reiselivet i tråd med nasjonale og regionale målsettinger innen klima, miljø og energi, der prinsippene for besøksforvaltning ligger til grunn.

- Oppstart: politisk vedtatt mandat i Hovedutvalg for næring

Mandat vedtatt 07.02.24

Formål:

En helhetlig og godt forankret plan for hvordan reiselivet, gjennom en bærekraftig utvikling, kan bidra til økt verdiskaping, konkurransekraft og et styrket lokalsamfunn.

Avgrensning: Fritidsboliger er inkludert men begrenses til bruk og ikke bygging/utvikling

Strategiens mål skal ha fokus på følgende:

- En konkurransedyktig næring som gir attraktive helårs arbeidsplasser og godt omdømme
- Utviklingen skal være bærekraftig i tråd med nasjonale og internasjonale forpliktelser
- Reiselivsnæringen skal bidra til gode og attraktive lokalsamfunn
- Prioritere markeder som ikke gir store negative klimaeffekter
- Sikre arbeidskraft med rett kompetanse
- Utvikle nye helårs opplevelsesprodukter

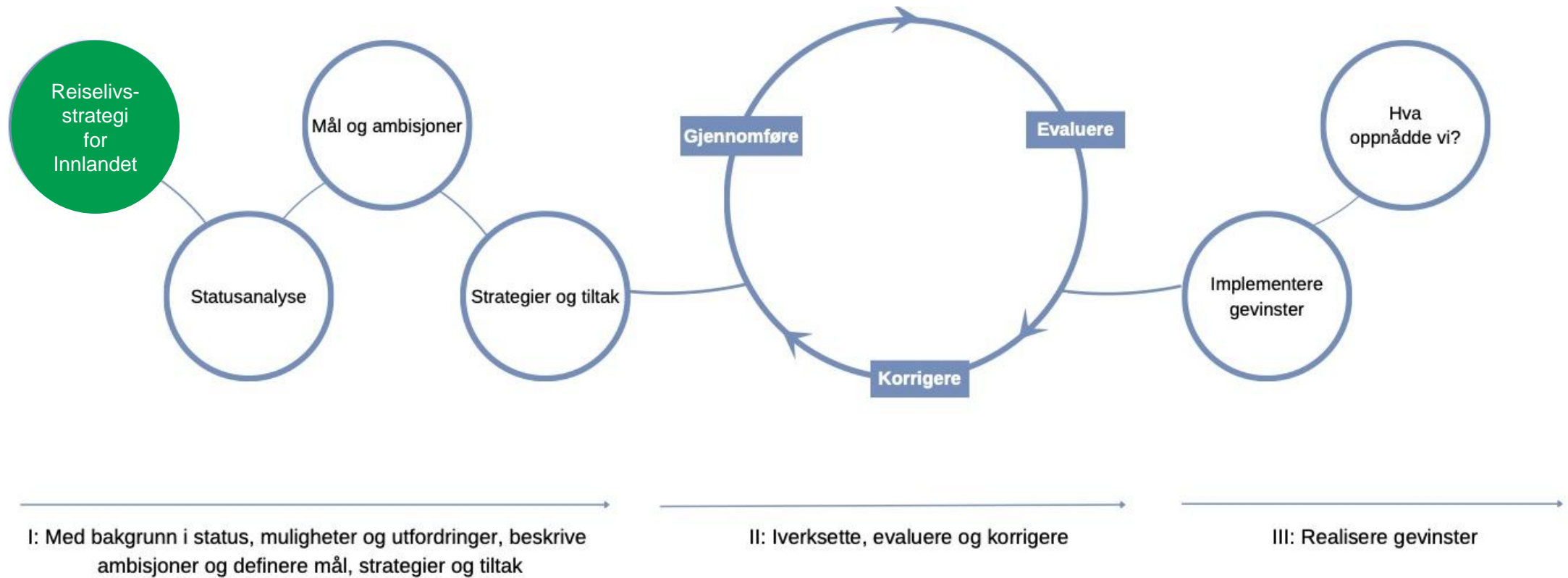

Prosjektorganisering strategiarbeidet

- Styringsgruppe fra Ifk, SF, IN, KS og NHO
- Prosjektansvarlig/leder av styringsgruppa Birgit Aasgaard Jenssen
- Prosjektleder Liv Bjerke
- Arbeidsgruppe Liv Bjerke og Liv Wilson og innleid prosessarbeider Børre Berglund fra 2469 Reiselivsrådgivning
- Intern ressursgruppe fra alle avdelinger i Ifk
- Ekstern ressursgruppe: Destinasjonsselskap, næringsaktører som representerer forskjellig næring i reiselivet, virkemiddelapp., turoperatør

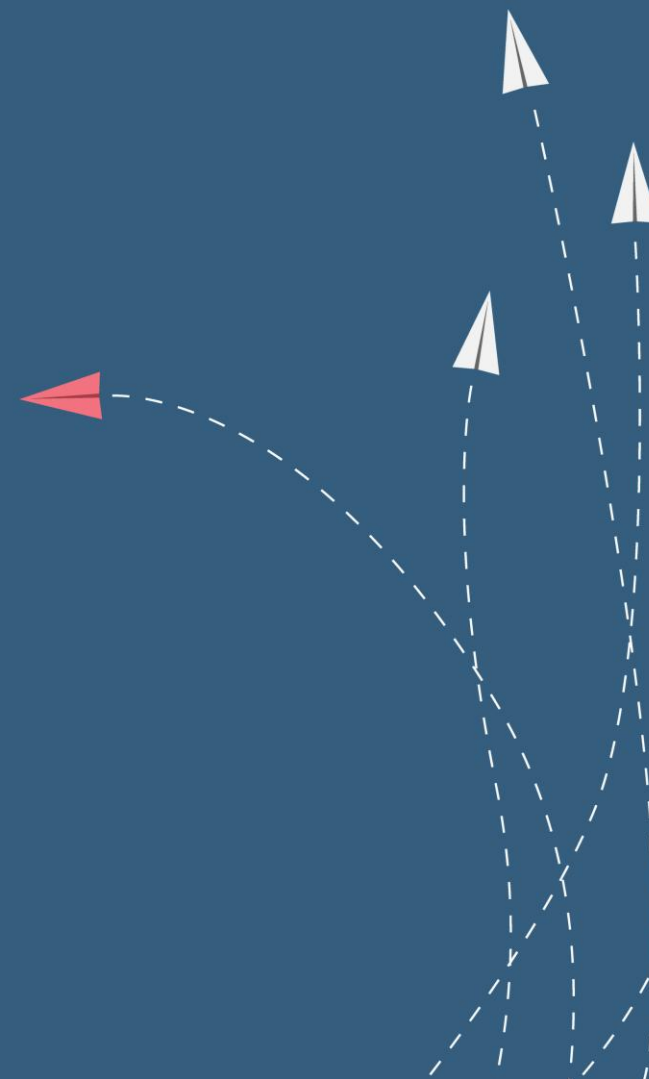
Strategiutvikling og implementering

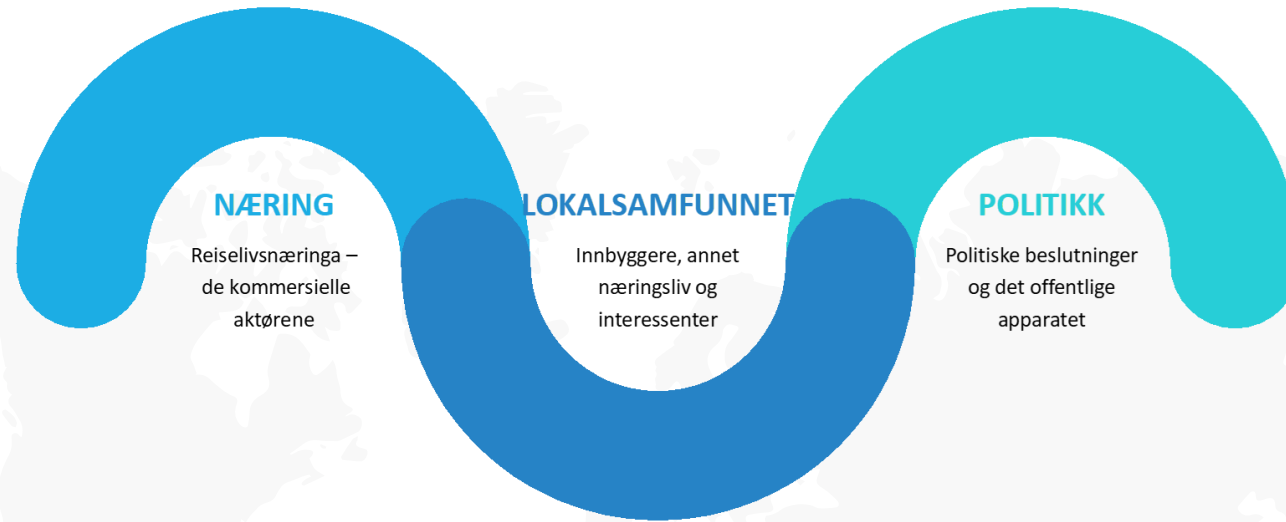
Vi definerer strategi som
den **retning** reiselivet i Innlandet
velger å gå
for å nå sine **mål**.

Strategi handler *ikke* om å redusere
risikoen for å feile, men å **øke**
sannsynligheten for å lykkes

Ideal situasjonen

- På et velfungerende, bærekraftig reisemål ser det politiske beslutningsnivået seg selv som en del av destinasjonsledelsen, og tar beslutninger som blir strategisk riktige, juridisk bindende og som har budsjetter knyttet til seg
- Reiselivsnæringa på sin side ser seg selv som lokalsamfunnsaktører og tenker og handler deretter

Arbeidsprosessen

Arbeidsgruppe	Liv Wilson Liv Bjerke Børre Berglund	Ukentlige arbeidsmøter på teams eller fysisk
Dybdeintervju	Øyvind Frich, Atle Hovi, Merethe Sandum, Gudrun S. Lohne, Arne Udneseter, Anders Buchard, Øystein Rudi, Eirik Torbjørnsen og Helge Kvamme	
Regionale Innspill- møter	Våren 24: Fagernes, Gjøvik, Trysil og Alvdal Høst 24: Hamar, Otta, Lillehammer og Kongsvinger	Bra oppmøte fra både næring, kommuner og andre interessenter.

Arbeidsprosessen fortsetter

Interne tverrfaglige ekspertgruppe fra alle avdelinger i Ifk	Offisielt møte 23.11.24 og 18.06.24	I mandatet er det satt opp kvartalvis, men den enkelte er også invitert i andre møter/samlinger
Ekstern ressursmøte I mandatet står det to slike møter.	04.11.24 åpent/invitert. 50 deltakere fra næring og offentlige og interne. 29.01.25 med inviterte næringsaktører	Målet var å diskutere eksport og mål, samt prioritere tiltak for å nå målene Målet er å diskutere hvordan målene om eksport kan nås: hvem og hvordan?
Styringsgruppemøter	29.08.24 og 17.01.25	I mandatet står det 3-4 møter i løpet av prosessen
Andre forankrings møter/workshops	Workshop med Hovedutvalg Næring Ifk 18.09.24 Workshop med Samfunnsavdeling Ifk 25.11.24 Innlegg IPR Lillehammerregion 13.09.24 og Nord-Østerdal region 04.12.24 Workshop seksjonssamling Næring og omstilling 14.11.24	

Regionale innspill

- **Hvorfor trenger vi flere gjester eller økt omsetning fra reiselivet?**

Sikre arbeidsplasser, næringsutvikling og tjenestetilbud i lokalsamfunnet. Turister legger igjen penger i regionen som er viktig for lokaløkonomien, opprettholde og styrke lokalsamfunnet

- **Hva har vi og hva må vi utvikle?**

Trygt, tilgjengelige reisemål med flere sesonger, stor kapasitet og potensial. Vi må styrke særpreg og utvikle eksportmarkedet

- **Hvem vil vi ha som gjester?**

Naturinteresserte som har respekt for allemannsretten, barnefamilier, opplevelser framfor volum, gjester som blir lengre framfor gjennomreisende. I mindre grad bobilturister som har med alt. Ikke prioritere oversjøiske markeder

- **Organiserer vi løsninger av fellesoppgaver optimalt?**

Finansiering av fellesoppgaver. Vi etterspør destinasjon og reisemålsledelse, -politikere som forstår betydningen av reiselivet. Vi ønsker en god modell for finansiering av destinasjonsselskaper

Slagkraft: Vi må organisere et tungt eksportløft i Innlandet og vurdere samarbeid for å utnytte synergier med andre næringer- og eksportsatsinger, større visit-selskaper med spisskompetanse på etterspurte fagområder, styrket samarbeid, koordinering og samhandling mellom visit-selskapene

Tre analyser av reiselivet i Innlandet

- 1) Næringsperspektivet: Verdiskapingsanalyse av reiselivsnæringene**
Basert på regnskapsdata for definerte reiselivsnæringene.
Inkluderer forbruk av bosatte, f.eks. til heiskort.

- 2) Markedsperspektivet: Analyse av de tilreisende**
Basert på forbruksundersøkelser og statistikk over gjestedøgn.
Inkluderer tilreisendes forbruk utenfor reiselivsnæringene, hovedsakelig innen handel, f.eks. dagligvarehandel.

- 3) Klimaperspektivet: anslåtte klimagassutslipp fra segmenter av tilreisende og fra fritidsboligbygging**
Utslipp fra transport for definerte segmenter.
Utslipp fra fritidsboligbygging og arealbruksendringer.

Reiselivsnæringen

Overnatting

Servering

Formidling

Transport

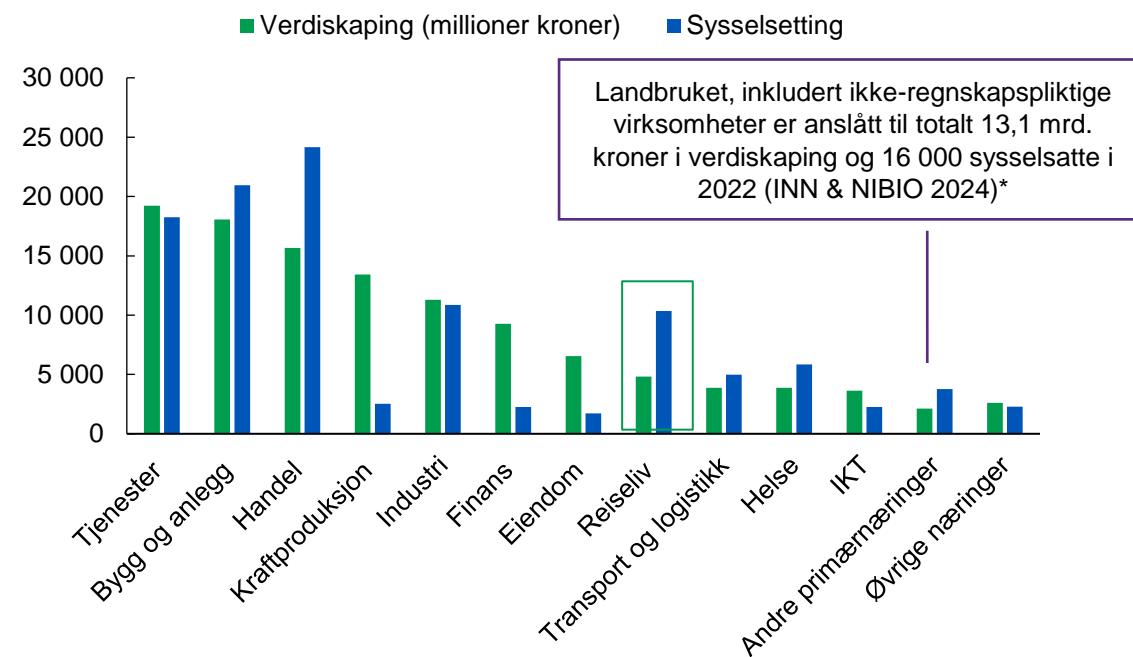
Opplevelser

Reiselivet utgjør 4 prosent av næringslivets verdiskaping i Innlandet

- Den største næringsgruppen i Innlandet er tjenester, en samlebetegnelse for personlige tjenester, kunnskapstjenester og forretningstjenester.
- Innlandets andre og tredje største næringer er bygg og anlegg og handel, som er store næringer i alle norske fylker.
- Reiselivet hadde en verdiskaping på totalt 4,8 milliarder kroner, som utgjør 4 prosent av verdiskapingen i Innlandets næringsliv.
- Reiselivet sysselsatte om lag 10 400 personer i 2023 (9 prosent av total sysselsetting i fylket).

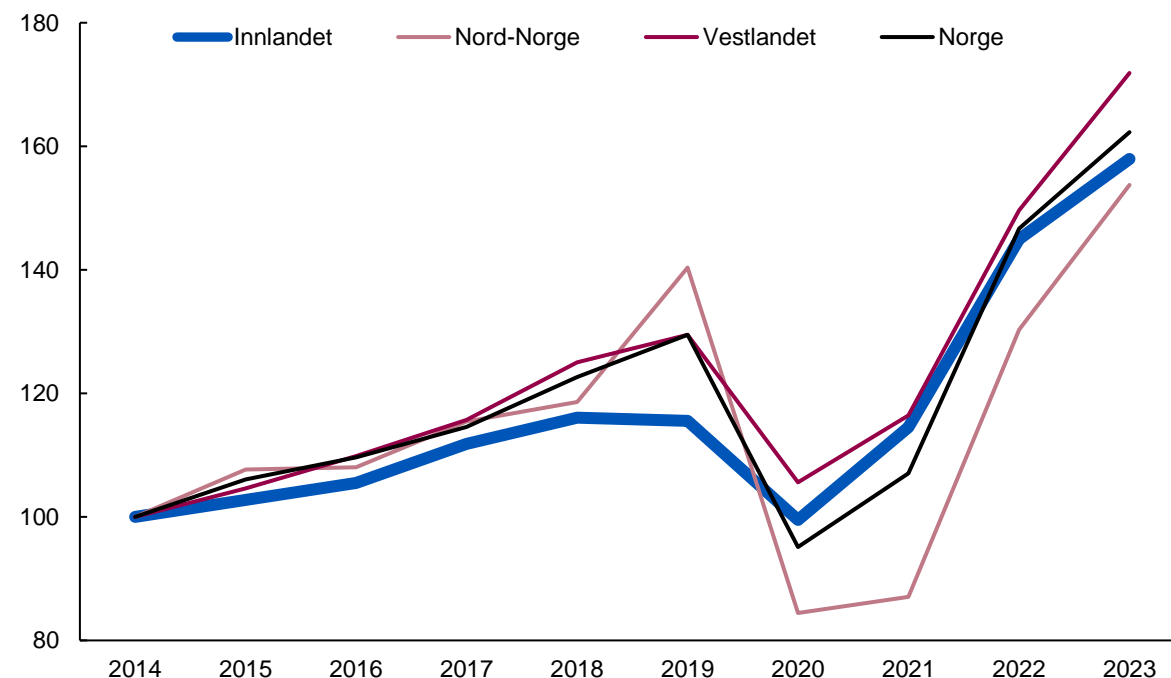
Næringsfordelt verdiskaping og sysselsetting i Innlandet i 2023.

Reiselivet i Innlandet, utvikling sammenlignet med de andre regionene

- Sammenlignet med Nord-Norge, Vestlandet og Norge hadde reiselivet i Innlandet en svakere utvikling frem til 2019.
- Siden pandemien har utviklingen i Innlandet i større grad speilet utviklingen nasjonalt og på Vestlandet
- I 2023 er verdiskapingen i reiselivet i Nord-Norge, Innlandet og Norge omtrent 60 prosent høyere enn i 2014, mens det tilsvarende tallet for Vestlandet er 72 prosent

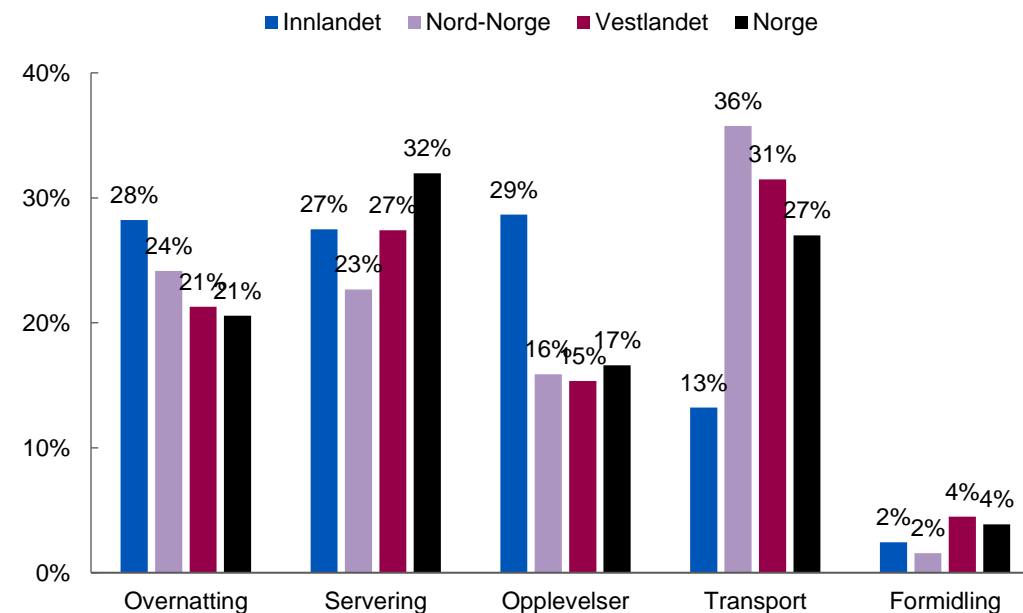
Indeksert utvikling i verdiskaping for reiselivsnæringen i Innlandet, Nord-Norge, Vestlandet og Norge. 2014=100.

Opplevelser er viktig for verdiskaping i Innlandet

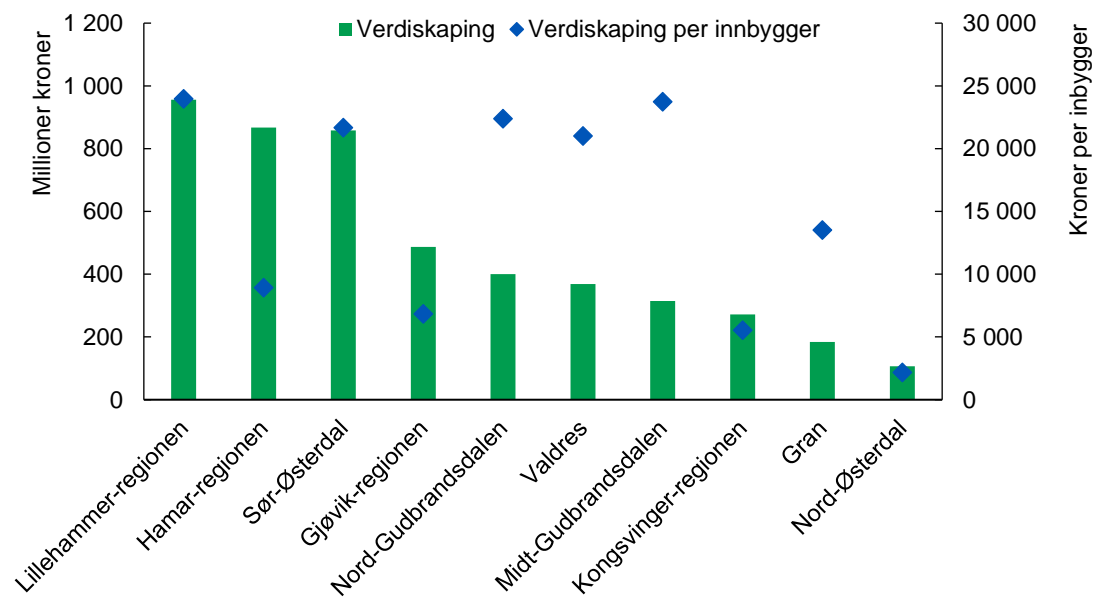
- I Innlandet står verdiskaping innen opplevelser for nesten 30 prosent av total verdiskaping i reiselivet
 - Det er nesten dobbelt av Nord-Norge og Vestlandet
- Overnatting står også for en noe større andel av verdiskapingen enn de andre områdene og landet samlet
- Transport står for kun 13 prosent av verdiskapingen
 - Under halvparten av landsgjennomsnittet
 - Lange avstander og Hurtigruten gjør trolig at Nord-Norge har den høyeste andelen verdiskaping innen transport

Fordelingen av verdiskaping på reiselivsbransjene i Innlandet, Nord-Norge, Vestlandet og Norge

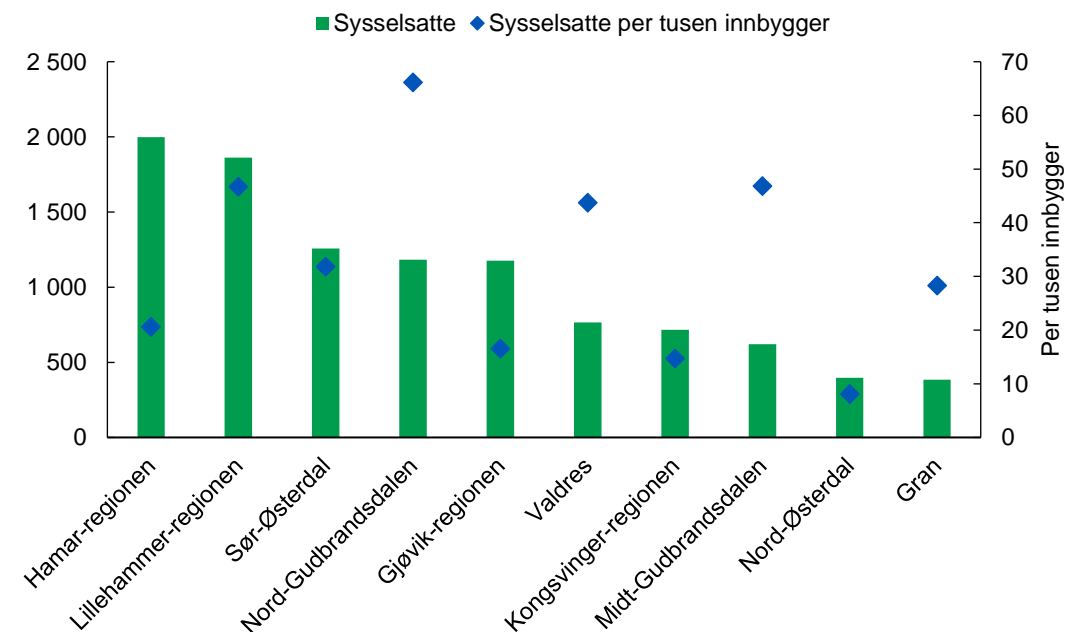

Reiselivsnæringen per IPR-region

Reiselivets verdiskaping per region

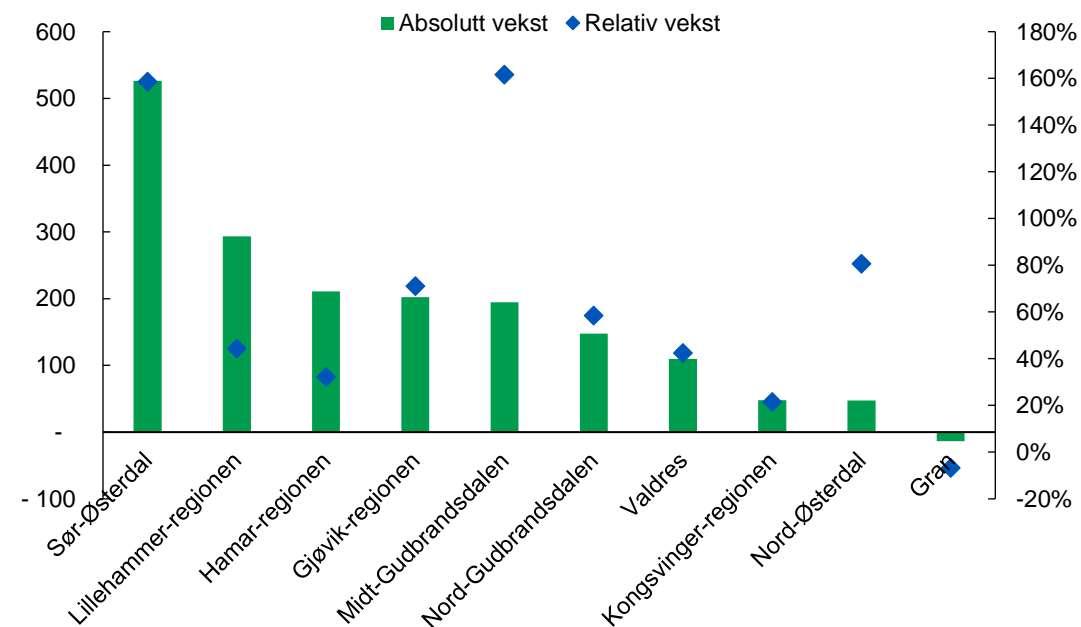
Reiselivets sysselsetting per region

Ulik utvikling over tid per IPR-region

- Sør-Østerdal har hatt klart størst vekst i reiselivet i 2014-2023
 - Hovedsakelig grunnet SkiStar i Trysil (405 millioner kroner i vekst)
- Midt-Gudbrandsdalen har hatt størst prosentvis vekst, i stor grad grunnet Kvitfjell alpinanlegg

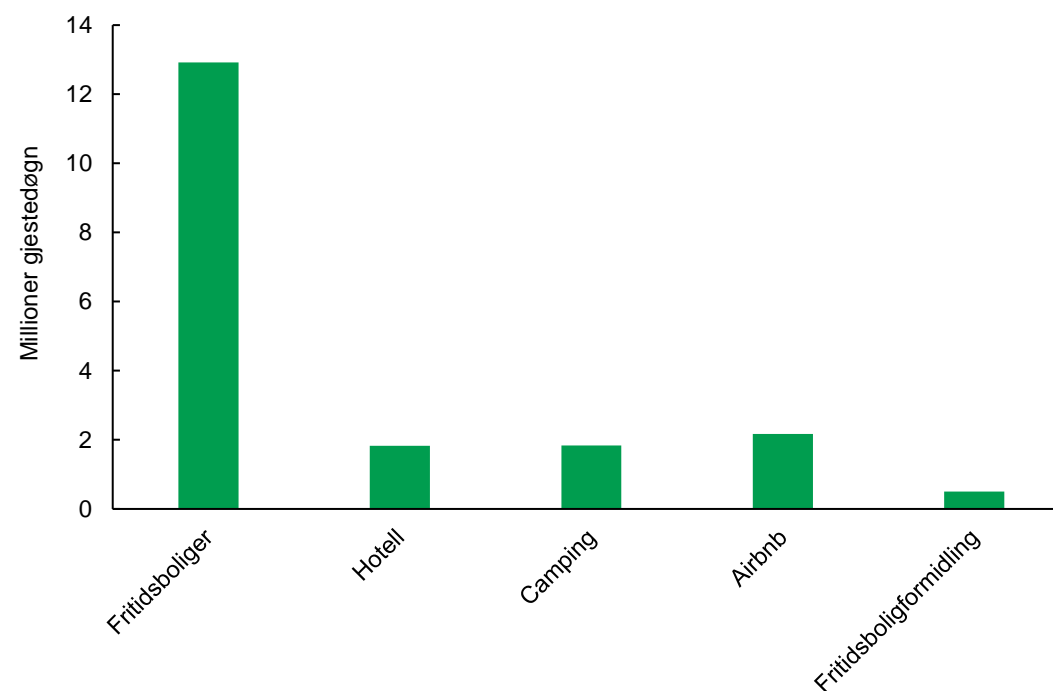
Absolutt vekst (i grønt) og relativ vekst (i blått) i verdiskaping i reiselivet per region mellom 2014 og 2023.

Brorparten av tilreisende er deltidsinnbyggere

- Overnatting i egne fritidsboliger står for om lag 2/3 av gjestedøgnene i Innlandet.
- Hotell, camping og Airbnb står for om lag 10 prosent av gjestedøgnene hver.
- Fritidsboligformidling er utleie gjennom egne plattformer, f.eks. SkiStar og Alpinco.

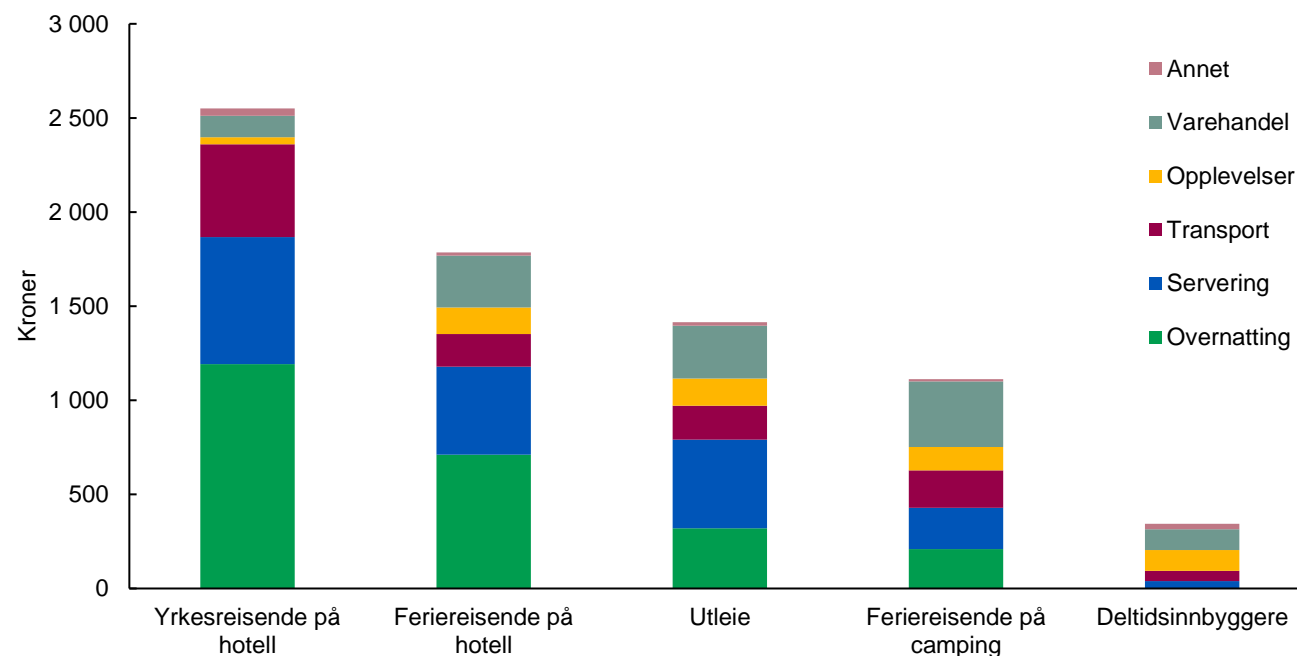
Gjestedøgn i 2023 per segment. Kilde: SSB, matrikkelen, fritidsboligundersøkelser, AirDNA og Menon Economics

Deltidsinnbyggerne har lavest døgnforbruk

- Utløst økonomisk aktivitet avhenger både av antall gjestedøgn og forbruket per gjestedøgn
- Tilreisende på hotell har det høyeste forbruket per døgn
- Deltidsinnbyggerne har det klart laveste døgnforbruket

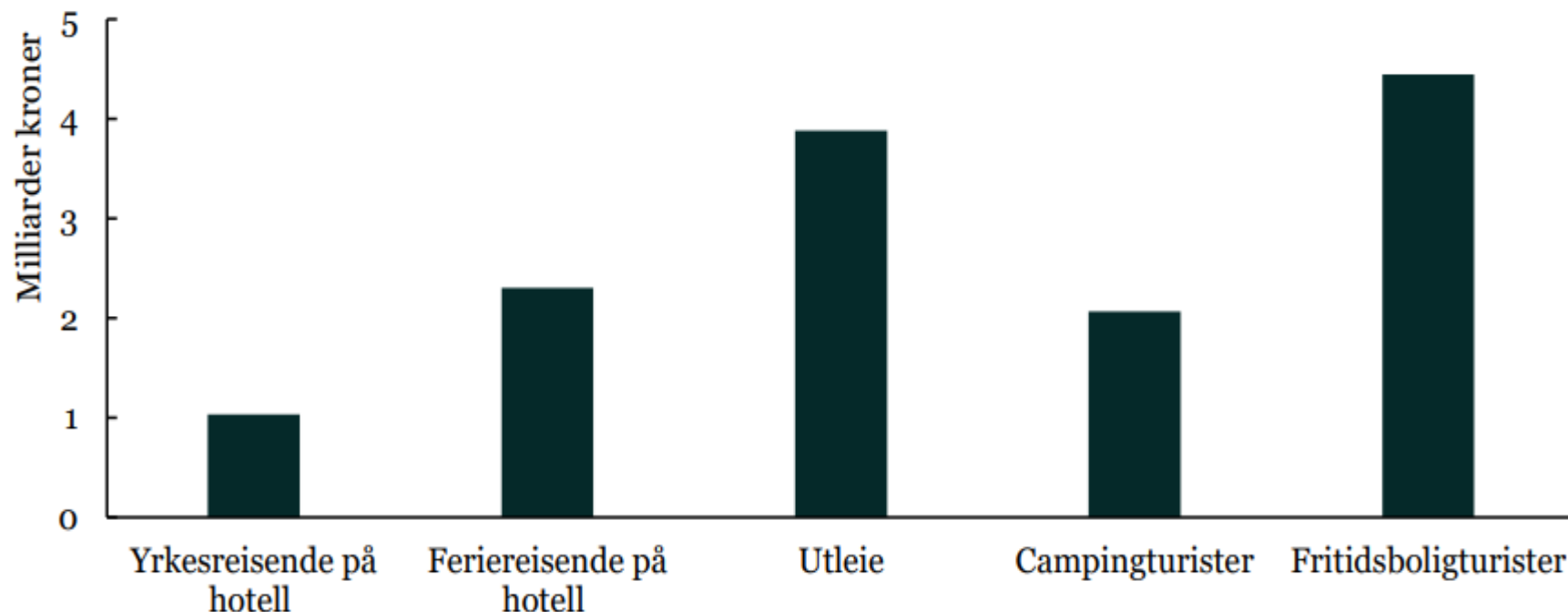
Gjennomsnittlig døgnforbruk på ulike forbrukskategorier per segment.

Samlet forbruk fra tilreisende i 2023 var 13,7 mrd. Kr.

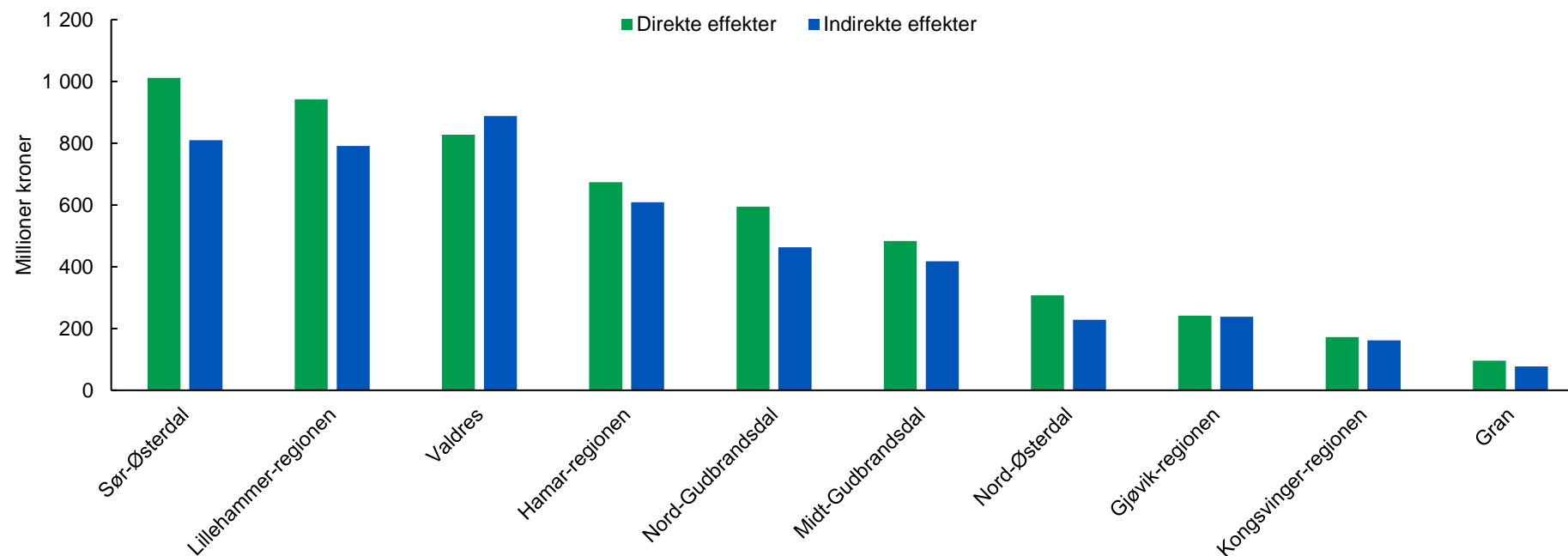
Selv om deltidsinnbygger har lavest døgnforbruk, gjør omfanget personer at disse står for det største forbruket.

Totalt forbruk i 2023 i Innlandet, fordelt på segment. Kilde: Menon Econ.

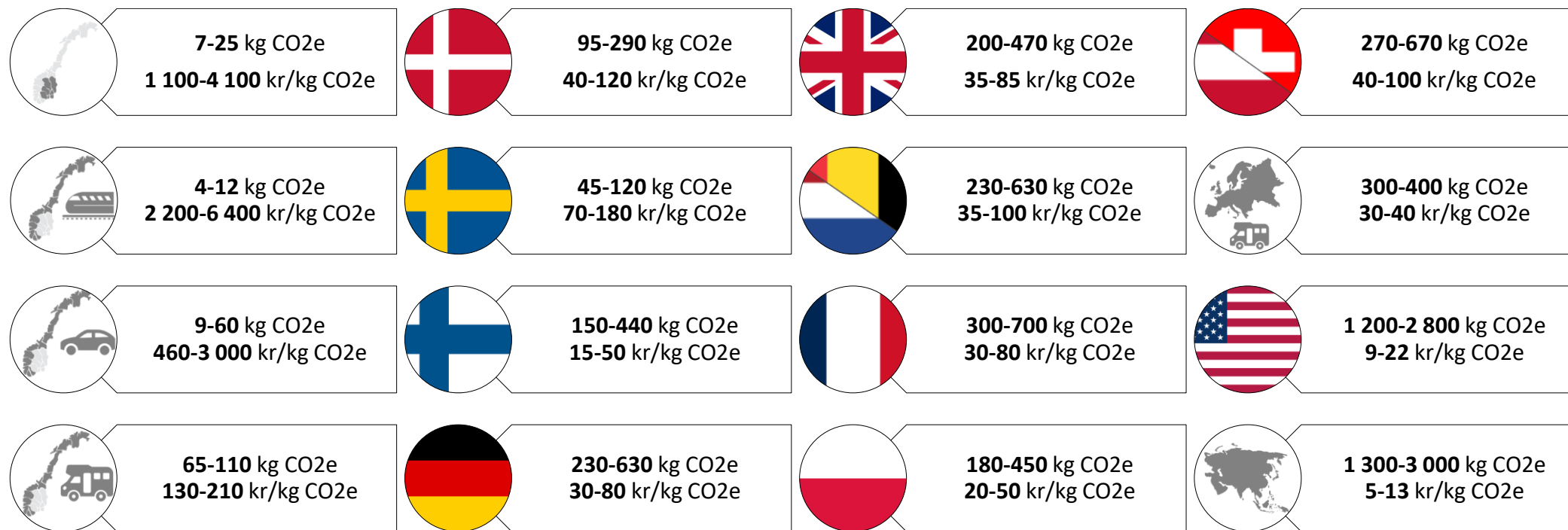

Summen av regionene gir 5,4 milliarder kroner i direkte verdiskapingseffekter og 8 400 i direkte sysselsettingseffekter

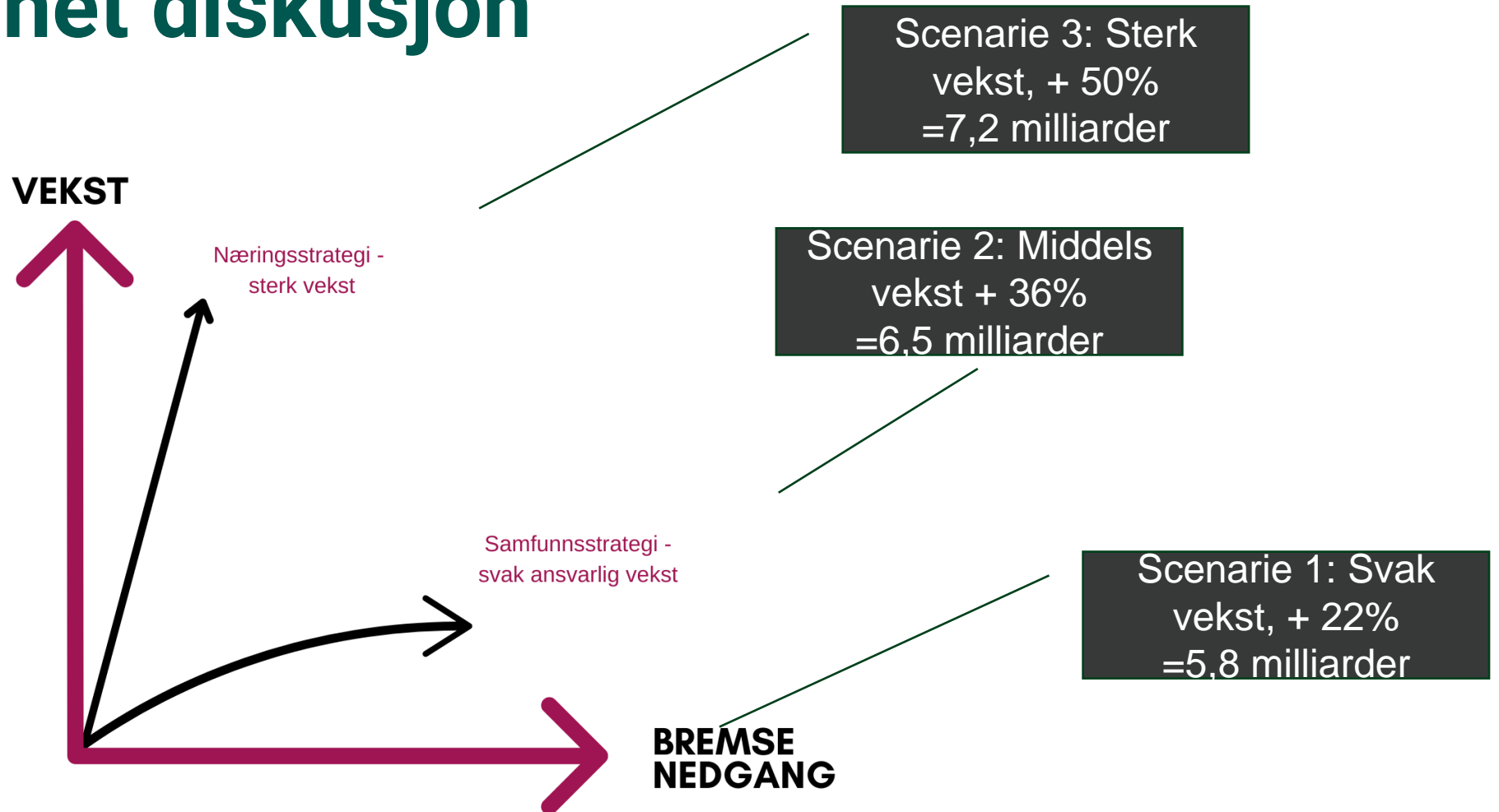
Direkte og indirekte verdiskapingseffekter fra tilreisendes forbruk i 2023 per region. Kilde: Menon Economics

Klimafotavtrykk til utvalgte gjestesegmenter

Overordnet diskusjon

Mål 2030 og strategier 2026-28

Ambisjon

«I 2030 er reiselivet en attraktiv og konkurransedyktig næring som styrker lokalsamfunnene i Innlandet»

Premiss

»Ivaretagelse av klima, natur og miljø»

Premiss

«De store regionale forskjellene innen reiselivet i Innlandet»

Hovedmål

1. Vekst i økonomisk verdiskaping i næringen fra 4,5 mrd kroner i 2023 til 6,5 mrd kr i 2030 (36,2%)
2. Vekst i antall sysselsatte fra 16 000 i 2023 til 20 000 i 2030 (25%)

Delmål 1

Forbruk per gjest per døgn

Delmål 2

Klimagassutslipp

Delmål 3

Kapasitetsutn. i nye sesonger

Prioritering av strategiske satsinger 2026-28

Prioritet 1

Attraksjonsutvikling, nye sesonger og eksportsatsing

Prioritet 2

Transport til opplevelsene, kompetanse og utv. av profil

Tiltaksplan 2026-28

Forslag til innsatsområder i reiselivsstrategi for Innlandet.

- 1) Internasjonalisering og eksport
- 2) Økt bruk av fritidsboliger
- 3) Kompetanseutvikling og rekruttering
- 4) Tålegrenseanalyser
- 5) Effektivisering av fellesoppgaver
- 6) Transport helt fram til opplevelsen
- 7) Etablering av reisemålsledelse
- 8) Utvikling av nye sesonger

10 kriterier for bærekraftig utvikling!

1. Gjester til rett tid, unngå fortetning og slitasje
2. Lengre opphold
3. Lokal verdiskaping, lokale ressurser
4. Lønnsomhet og soliditet/all utvikling skal styrke bedriftens lønnsomhet
5. Helårs arbeidsplasser
6. Harmoni med lokalbefolkningen
7. Kunnskapsbasert utvikling
8. Ivareta natur og kulturmangfold
9. Klimanøytralitet
10. Bidra til at andre næringer kan nå sine mål

the fjords

the cities

the northern

